

VIRITTÄJÄ

KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI

2014

118.

VUOSIKERTA

Päätoimittaja	Anne Mäntynen
Toimitussihteeri	Armi Sinerkari
Kirjallisuustoimittaja	Johanna Tanner
Kotisivu	Toni Suutari
Taloudenhoitaja	Aino Koivisto (1.1.–30.5.) Heidi Vepsäläinen (1.4.–)

Tiina Onikki-Rantajääskö (puheenjohtaja, Helsingin yliopisto)
Arto Anttila (Stanford University)
Hannele Dufva (Jyväskylän yliopisto)
Outi Duvallon (INALCO)
Tuomas Huumo (Tarton yliopisto ja Turun yliopisto)
Jarmo Jantunen (Jyväskylän yliopisto)
Minna Jaakola (Helsingin yliopisto)
Kaija Kuri (Tampereen yliopisto)
Johanna Laakso (Universität Wien)
Jarmo Lainio (Stockholms universitet)
Lea Laitinen (Helsingin yliopisto)

Kaija Mallat (Espoon kaupunki)
Matti Miestamo (Helsingin yliopisto)
Taru Nordlund (Helsingin yliopisto)
Richard Ogden (University of York)
Renate Pajusalu (Tarton yliopisto)
Marko Pantermöller (Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald)
Helka Riionheimo (Itä-Suomen yliopisto)
Marja-Leena Sorjonen (Helsingin yliopisto)
Minna Suni (Jyväskylän yliopisto)
Ulla Tiililä (Kotimaisten kielten keskus)

Sisällys

GRÜNTAL, RIHO Setälän suuren sanakirjaohjelman tausta	242
HAAKANA, MARKKU – VISAPÄÄ, LAURA <i>Eiku</i> – korjauksen partikkeli? (<i>Eiku</i> – the particle of repair?)	41
HAKULINEN, AULI E. N. Setälän kieliopin merkitys fennistiikalle	256
HAKULINEN, AULI – LAURY, RITVA Eeva-Leena Seppänen 1962–2014	234
HEIKKILÄ, MIKKO Aikapaikkaisia lisiä Fennoskandian kielelliseen esihistoriaan	WWW
HEININEN, SIMO Merkityksen muuttavia virheitä Agricolan teksteissä	114
HILLBERG, SANNA Kielen kompleksisuudesta (Bernd Kortmann & Benedikt Szmrecsanyi (toim.): <i>Linguistic complexity. Second language acquisition, indigenization, contact</i>)	453
HILLBERG, SANNA – KOK, MARIA – LEHTINEN, MARJATTA – MASSINEN, HENNA – UUSITUPA, MILLA Mitä on kieli? Kielten ja tutkimussuuntien rajapinnoilla CROSSLING-symposiumissa	435
HILTULA, KARI Näkökulmia suomen sanoihin (Vesa Koivisto: <i>Suomen sanojen rakenne</i>)	137
HUHTALA, LIISI Kiven kirjeiden kertomaa (<i>Aleksis Kivi: Kirjeet. Kriittinen editio</i> . Toim. Juhani Niemi (päätoim.), Sakari Katajamäki, Ossi Kokko, Petri Lauerma & Jyrki Nummi)	310
HÄKKINEN, KAISA Oikeita sukunimiä koko kansalle (Pirjo Mikkonen: ” <i>Otti oikean sukunimen.</i> ” <i>Vuosina 1850–1921 otettujen sukunimien taustat</i>)	298
HÄMÄLÄINEN, LASSE – ESKOLA, KSENIA – KALLIO, MAIJA Kansainvälinen nimistöntutkimus laajasti esillä Glasgow’ssa	589
IVASKA, ILMARI Edistyneen oppijansuomen avainrakenteita. Korpusnäkökulma kahden kielimuodon tyypillisiin rakenteellisiin eroihin (Key structures in advanced learner Finnish. Corpus approach towards structural differences between two language forms)	161
JANTUNEN, JARMO H. Sanojen sähköiset suhteet	107
JUNTTILA, SANTERI E. N. Setälä – hämmästyttävän nykyaikainen etymologi	249
JUVONEN, RIITTA Näkökulma kirjoitelman dialogisuuteen. <i>Kuinka-</i> ja <i>miten-</i> yhdyslauseet ylioppilasaineessa (<i>Kuinka</i> and <i>miten</i> ‘how’ clause constructions in Finnish matriculation essays)	72
— Kertomus Kotikielen Seuran 138. toimintavuodesta	237
KAJANDER, MIKKO Suomen eksistentiaalilause toisen kielen oppimisen polulla	WWW
KAMPPI, NINA Metonymiset merkitykset sanakirjoissa (Sylwia Wojciechowska: <i>Conceptual metonymy and lexicographic representation</i>)	148
KARLSSON, FRED Ensimmäinen historiikki Uusfilologisen Yhdistyksen toiminnasta (H. K. Riikonen: <i>Im Dienste von Sprache und Literatur. La Société Néophilologique – Der Neuphilologische Verein – The Modern Language Society of Helsinki 1887–2012</i>)	133
— E. N. Setälä kielipoliitikkona	281
KELOMÄKI, TAPANI E. N. Setälän käsityksiä nuogrammaattisen kielitieteen ja kieliopin kirjoittamisen suhteesta	263
KNUUTTILA, SEPPÖ Setälä, Kalevalaseura ja sampo	291

KOIVISTO, AINO Kielentutkijat kirjallisen puheen äärellä (Liisa Tiittula & Pirkko Nuolijärvi: <i>Puheen illuusio suomenkielisessä kaunokirjallisuudessa</i>)	611
KOKKO, OSSO Hiipuvien kielten ilmiöitä (Kimmo Granqvist & Pirjo Rainò (toim.): <i>Rapautuva kieli. Kirjoituksia vähemmistökielten kulumisesta ja kadosta</i>)	153
KOLEHMAINEN, LEENA Kontaktien jälkiä kirjoitetuissa teksteissä (Svenja Kranich, Viktor Becher, Steffen Höder & Juliane House (toim.): <i>Multilingual discourse production. Diachronic and synchronic perspectives</i>)	441
KOSKELA, SANNA Työhakemus tekstilajina (The job application as genre)	5
KUIRI, KAIJA Imitatiivi kuvana (Anni Jääskeläinen: <i>Todisteena äänen kuva. Suomen kielen imitatiivikonstruktiot</i>)	121
KUJAMÄKI, PEKKA Suunvuoro	315
KUNNARI, SARI Suomen kielen kvantiteetin erottelukyky ja oppiminen (Riitta Pennala: <i>Perception and learning of Finnish quantity. Study in children with reading disabilities and familial risk for dyslexia and Russian second-language learners</i>)	594
KÄÄNTÄ, LIISA Selvästi ja vähemmän selvästi vastaamistoiminnan ehdoilla. Topikaalinen johdonmukaisuus institutionaalisessa verkkokeskustelussa (Topical continuity in institutional online discussion. Connecting interturn coherence cues and answer activity)	554
LAAKSO, JOHANNA Kiistanalainen kielistrategia ja Suomi sen mallimaana?	221
LAITINEN, LEA Moniäänistä alkuperäiskansatutkimusta (Irja Seurujärvi-Kari: <i>Ale jaskkot eatnigiella. Alkuperäiskansaliikkeen ja saamen kielen merkitys saamelaiden identiteetille</i> . Marja-Liisa Olthuis, Suvi Kivelä & Tove Skutnabb-Kangas: <i>Revitalising indigenous languages. How to recreate a lost generation</i>)	458
LEHTI, LOTTA Genre ja eetos. Diskursiivisia imagonrakennuskeinoja poliitikojen blogeissa	WWW
LEHTINEN, ESA Uutta tietoa opinnäytteen kirjoittamiseen liittyvistä vuorovaikutustilanteista (Kimmo Svinhufvud: <i>Opinnäytteen kirjoittaminen vuorovaikutuksena. Keskustelunanalyttinen tutkimus graduseminaarien ja gradunohjaustapaamisten vuorovaikutuksesta</i>)	295
LEIWO, MATTI Romanikieli on Euroopan merkittävin vähemmistökieli (Kimmo Granqvist & Mirka Salo (toim.): <i>Romanikieli ja sen tutkimusalat</i>)	621
LILJA, NIINA Näkökulmia vuorovaikutuksen ongelmiin ja niiden korjaamiseen (Makoto Hayashi, Geoffrey Raymond & Jack Sidnell (toim.): <i>Conversational repair and human understanding</i>)	616
LYYTIKÄINEN, ERKKI Loihe loihemahan – reliktilistä paradigmaksi	225
MARTIN, MAISA Suunvuoro	471
MIKKOLA, PIIA Arvioivasta lomaketekstistä hienovaraisiin sananvalintoihin. Vuoron muotoilu ja rekontekstualisaatio kehityskeskustelun topikaalisissa siirtymissä (Recontextualisation and turn design in topical shifts within performance appraisal interviews)	525
MIKKONEN, PIRJO ”Otti oikean sukunimen.” Vuosina 1950–1921 otettujen sukunimien taustat	WWW

MUIKKU-WERNER, PIRKKO – PENTTILÄ, ESA Idiomit osana kielikontakteja. Lainaidiomien merkityksen päättelyä (Idioms as part of language contact. Inferring the meanings of idiom loans)	372
MÄNTYNEN, ANNE Suunvuoro	3
NUMMILA, KIRSI-MARIA Produktiivinen ilmaistyyppi ja käyttöalan laajentu- minen. Diakroninen tutkimus suomen kielen <i>jA</i> -johdoksista 1500-luvulta nykysuomeen (Productive expression type and extension of the domain. A diachronic approach to Finnish <i>-jA</i> derivatives from the 16 th century to contemporary Finnish)	501
ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ, TIINA Suunvuoro	159
PAIKKALA, SIRKKA Kuopion, Oulun ja Turun etunimistöä Ruotsin vallan ajalta (Riitta Rajasuu: <i>Kuopiossa, Oulussa ja Turussa 1725–1744 ja 1825–1844</i> <i>syntyneiden kastenimet</i>)	125
PAJUSALU, RENATE Tutkimus koodinvaihdon konstruktioista suomi–viro-kes- kustelussa (Maria Frick: <i>Emergent bilingual constructions. Finnish-Estonian</i> <i>codeswitching in interaction</i>)	129
PAULASTO, HELI Suomi taisteli. Monikielisyyden haasteet suomalaisessa yhteiskunnassa (Jan Blommaert, Sirpa Leppänen, Päivi Pahta & Tiina Räsänen (toim.): <i>Dangerous multilingualism. Northern perspectives on or- der, purity and normality</i>)	447
PAULASTO, HELI – KOLEHMAINEN, LEENA – KUMPULAINEN, MINNA – MERILÄINEN, LEA – RIIONHEIMO, HELKA Interferenssi – termi tut- kimussuuntausten törmäyksessä	408
PENTIKÄINEN, JOHANNA Tekstilajeista laajalti (Vesa Heikkinen, Eero Vouti- lainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.): <i>Genreanalyysi.</i> <i>Tekstilajitutkimuksen käsikirja.</i> Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.): <i>Genreanalyysi. Tekstilaji- tutkimuksen käytäntöä</i>)	602
PRIIKI, KATRI Antagonistin äänellä. <i>Hän</i> -pronominin käyttö valituskertomuk- sessa (The voice of the antagonist. The use of the pronoun <i>hän</i> ‘he, she’ in a complaint story)	194
RAEVAARA, LIISA Liikkuvaa vuorovaikutusta (Pentti Haddington, Lorenza Mondada & Maurice Nevile (toim.): <i>Interaction and mobility. Language</i> <i>and the body in motion</i>)	304
RIIONHEIMO, HELKA – KOLEHMAINEN, LEENA – KUMPULAINEN, MINNA – MERILÄINEN, LEA – MUIKKU-WERNER, PIRKKO – PENTTILÄ, ESA Kontaktilingvistiikan, toisen kielen omaksumisen tutkimuksen ja kään- nöstieteen risteyksessä	317
RIIONHEIMO, HELKA – KOLEHMAINEN, LEENA – MERILÄINEN, LEA Suomen passiivi kontaktissa. Kieltenvälisiä kytköksiä migraatiossa, toisen kielen omaksumisessa ja kääntämisessä (The Finnish passive in contact. Interlingual identifications in migration, second-language acquisition and translation)	334
SALMI, HEIDI Mikael Agricolan teosten kielen <i>sisä</i> -vartaloiset adpositiot (Ad- positions with the stem <i>sisä</i> - in the language of Mikael Agricola’s writings)	473
Setälän 150-vuotisjuhlaseminaari 3. maaliskuuta 2014	240

SIITONEN, KIRSTI Koululaiset ja aikuiset erilaisina suomenoppijoina (Marja Seilonen: <i>Epäsuora henkilöön viittaaminen oppijansuomessa</i>)	598
SUUTARI, TONI E. N. Setälä kentällä ja kateederilla	240
TAMMELIN-LAINE, TAINA <i>Vino pino hakuteoksia</i> (Eija-Riitta Grönros, Minna Haapanen, Tarja Riitta Heinonen, Leena Joki, Liisa Nuutinen, Riitta Eronen, Ritva Korhonen, Tiina Manni-Lindqvist, Outi Lehtinen & Jari Vihtari (toim.): <i>Kielitoimiston sanakirja</i> . Verkkoversio. Eija-Riitta Grönros, Minna Haapanen, Tarja Riitta Heinonen, Leena Joki, Riina Klemettinen, Liisa Nuutinen, Marjatta Vilkkamaa-Viitala, Riitta Eronen, Outi Lehtinen & Jari Vihtari (toim.): <i>Kielitoimiston sanakirja. Osat 1–3</i> . Salli Kankaanpää, Elina Heikkilä, Riitta Korhonen, Sari Maamies & Aino Piehl (toim.): <i>Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas</i>)	607
VARES, VESA Itsenäisyysmies ja professoripoliitikko – E. N. Setälän poliittiset saavutukset ja pettymykset	272
VATANEN, ANNA Vastausvuoro päällekkäispuhuntana. Toimijuus, tieto ja sosiaalinen toiminta keskustelussa	WWW

Kirjallisuutta

<i>Aleksis Kivi: Kirjeet. Kriittinen editio.</i> Toim. Juhani Niemi (päätoim.), Sakari Katajamäki, Ossi Kokko, Petri Lauerma & Jyrki Nummi	LIISI HUHTALA	310
Blommaert, Jan – Leppänen, Sirpa – Pahta, Päivi – Räisänen, Tiina (toim.) <i>Dangerous multilingualism. Northern perspectives on order, purity and normality</i>	HELI PAULASTO	447
Frick, Maria <i>Emergent bilingual constructions. Finnish-Estonian codeswitching in interaction</i>	RENATE PAJUSALU	129
Granqvist, Kimmo – Rainö, Pirjo (toim.) <i>Rapautuva kieli. Kirjoituksia vähemmistökielten kulumisesta ja kadosta</i>	OSSI KOKKO	153
Granqvist, Kimmo – Salo, Mirka (toim.) <i>Romanikieli ja sen tutkimusalat</i>	MATTI LEIWO	621
Grönros, Eija-Riitta – Haapanen, Minna – Heinonen, Tarja Riitta – Joki, Leena – Klemettinen, Riina – Nuutinen, Liisa – Vilkkamaa-Viitala, Marjatta – Eronen, Riitta – Lehtinen, Outi – Vihtari, Jari (toim.): <i>Kielitoimiston sanakirja. Osat 1–3</i>	TAINA TAMMELIN-LAINE	607
Grönros, Eija-Riitta – Haapanen, Minna – Heinonen, Tarja Riitta – Joki, Leena – Nuutinen, Liisa – Eronen, Riitta – Korhonen, Ritva – Manni-Lindqvist, Tiina – Lehtinen, Outi – Vihtari, Jari (toim.) <i>Kielitoimiston sanakirja. Verkkoversio</i>	TAINA TAMMELIN-LAINE	607

Haddington, Pentti – Mondada, Lorenza – Nevile, Maurice (toim.) <i>Interaction and mobility. Language and the body in motion</i>	LIISA RAEVAARA	304
Hayashi, Makoto – Raymond, Geoffrey – Sidnell, Jack (toim.) <i>Conversational repair and human understanding</i>	NIINA LILJA	616
Heikkinen, Vesa – Voutilainen, Eero – Lauerma, Petri – Tiililä, Ulla – Lounela, Mikko (toim.) <i>Genreanalyysi. Tekstilajitutkimuksen käsikirja</i> . .	JOHANNA PENTIKÄINEN	602
Heikkinen, Vesa – Voutilainen, Eero – Lauerma, Petri – Tiililä, Ulla – Lounela, Mikko (toim.) <i>Genreanalyysi. Tekstilajitutkimuksen käytäntöä</i> .	JOHANNA PENTIKÄINEN	602
Jääskeläinen, Anni <i>Todisteena äänen kuva. Suomen kielen imitatiivikonstruktiot</i>	KAIJA KUIRI	121
Kankaanpää, Salli – Heikkilä, Elina – Korhonen, Riitta – Maamies, Sari – Piehl, Aino (toim.) <i>Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas</i>	TAINA TAMMELIN-LAINE	607
Koivisto, Vesa <i>Suomen sanojen rakenne</i>	KARI HILTULA	137
Kortmann, Bernd – Szmrecsanyi, Benedikt (toim.) <i>Linguistic complexity. Second language acquisition, indigenization, contact</i>	SANNA HILLBERG	453
Kranich, Svenja – Becher, Viktor – Höder, Steffen – House, Juliane (toim.) <i>Multilingual discourse production. Diachronic and synchronic perspectives</i>	LEENA KOLEHMAINEN	441
Mikkonen, Pirjo ”Otti oikean sukunimen.” <i>Vuosina 1850–1921 otettujen sukunimien taustat</i>	KAISA HÄKKINEN	298
Olthuis, Mara-Liisa – Kivelä, Suvi – Skutnabb-Kangas, Tove <i>Revitalising indigenous languages. How to recreate a lost generation</i>	LEA LAITINEN	458
Pennala, Riitta <i>Perception and learning of Finnish quantity. Study in children with reading disabilities and familial risk for dyslexia and Russian second-language learners</i>	SARI KUNNARI	594
Rajasuu, Riitta <i>Kuopiossa, Oulussa ja Turussa 1725–1744 ja 1825–1844 syntyneiden kastenimet</i>	SIRKKA PAIKKALA	125
Riikonen, H. K. <i>Im Dienste von Sprache und Literatur. La Société Néophilologique – Der Neuphilologische Verein – The Modern Language Society of Helsinki 1887–2012</i>	FRED KARLSSON	133
Seilonen, Marja <i>Epäsuora henkilöön viittaaminen oppijansuomessa</i>	KIRSTI SIITONEN	598

Seurujärvi-Kari, Irja <i>Ale jaskkot eatnigiella. Alkuperäiskansaliikkeen ja saamen kielen merkitys saamelaisien identiteetille</i>	LEA LAITINEN	458
Svinhufvud, Kimmo <i>Opinnäytteen kirjoittaminen vuorovaikutuksena. Keskustelunanalyttinen tutkimus graduseminaarien ja gradunohjaustapamisten vuorovaikutuksesta</i>	ESA LEHTINEN	295
Tiittula, Liisa – Nuolijärvi, Pirkko <i>Puheen illuusio suomenkielisessä kaunokirjallisuudessa</i>	AINO KOIVISTO	611
Wojciechowska, Sylwia <i>Conceptual metonymy and lexicographic representation</i>	NINA KAMPPI	148

Virittäjän verkkohakemisto

Virittäjässä julkaistujen kirjoitusten hakemistotiedot koko julkaisemisen ajalta eli vuosilta 1886–2014 ovat käytettävissä verkko-Virittäjän arkistossa osoitteessa <http://ojs.tsv.fi/index.php/virittaja>.

Arkistossa on kaikista noin yhdeksästä tuhannesta julkaistusta kirjoituksesta vähintään perustiedot eli kirjoittajan nimi, kirjoituksen otsikko ja ilmestymisvuosi. Kirjallisuusarvosteluihin on liitetty tiedot arvioituista teoksista, ja artikkeleiden abstraktit ovat luettavissa vuodesta 1995 alkaen.

Tietoihin sisältyy myös asiasanoja (esim. kielenhuolto, sanajärjestys) sekä kirjoituksissa käsitellyjä suomen- ja vironkielisiä sanoja (esim. suomen *elävä ravinto*, viron *õde*). Muunkielisiä sanoja lisätään tietokantaan myöhemmin itämerensuomalaisista kielistä alkaen. Tätä ennen ovat käytössä päivittämättömät pdf-muotoiset sanaluettelot osoitteessa <http://www.kotikielenseura.fi/virittaja/hakemistot/>.

Verkossa on luettavissa tällä hetkellä pdf-muodossa tuhatkunta kirjoitusta koko ilmestymisen ajalta. Väitöksenalkajaisitelmät ovat ilmestyneet vain verkossa vuodesta 2005 alkaen. Vuosikerrasta 2002 alkaen painettuina ilmestyneet kirjoitukset julkaistaan verkossa avoimesti aina vuoden viipeellä. Jäsentilaajat voivat rekisteröityä verkkolehden lukijoiksi, jolloin lehden sisältö on avoinna heti ilmestymisestä alkaen.

Palautetta voi lähettää verkkotoimittaja Toni Suutarille (verkko-virittaja@kotikielenseura.fi).